

СТАНОВИЩЕ

от

Проф. д-р Татяна Симеонова Иванова, д.м.

на дисертационен труд на тема:

**„КОМПЛЕМЕНТАРНА И АЛТЕРНАТИВНА МЕДИЦИНА – РАЗВИТИЕ И МЯСТО В
БЪЛГАРСКОТО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ”**

за присъждане на образователната и научна степен „ДОКТОР”, Област на висше образование: 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.1 Медицина, специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията”.

Автор: Д-р Искра Станева Капинчева,

докторант в самостоятелна форма на обучение към Медицински университет

„ Проф. д-р Параскев Стоянов“ - Варна

Научен ръководител: Доц. д-р Десислава Ванкова, д.м.

Общи положения

Със заповед № Р-109-566 от 01.12.2020г. на Ректора на Медицински университет - Варна съм определена за член на Нучно жури. На първото заседание на НЖ, съгласно Протокол №1/11.12.2020г., съм избрана да изготвя становище по процедурата за придобиване на ОНС „Доктор“ от д-р Искра Станева Капинчева. Във връзка с това с официално писмо №109-15/12.01.2021г. официално ми бяха предоставени необходимите документи, в подходящ вид и обем за изготвяне на становище.

1. Актуалност на труда

Комплементарната и алтернативната медицина (КАМ) заема все по-голямо място в структурата на оказваните услуги от здравните системи в света, като този процес се наблюдава и в България. Разглеждането на проблемите на прилагането на методите и подходите на КАМ, основани на знания, умения, практики за подобряване на общественото и индивидуално здраве, е особено актуален проблем от гледна точка на хармонизиране на подходите и рационалното им приемане, използване и адаптиране към конвенционалната медицина.

2. Структура на дисертационния труд

Дисертационният труд е написан на 130 страници, включващи 2 таблици и 14 фигури. Библиографската справка съдържа 232 литературни източника, от които 97 на кирилица и 135 - чужди автори.

а. Обзор на научната литература

Обзорът е добре структуриран и преминава от обсъждането на концепцията на КАМ, към видовете КАМ в Европа с изясняване на същността, историческото развитие и съвременното им състояние.

Основният обзор по темата е представен на 26 стандартни машинописни страници, като в процеса на изложението на целите, задачите, методите и обсъждането, данните се допълват с интересни факти и обяснения. Разглежданата литература е послужила на авторката да очертае общите подходи в областта на КАМ и да анализира вида, обема и резултатите от провежданите научни изследвания в тази област.

б. Цел и задачи

Целта на дисертацията е правилно формулирана и произтича от установените проблеми и данните за историческото и научно развитие на КАМ, с оглед определяне на мястото ѝ в българското здравеопазване, с акцент върху хомеопатията като най-разпространен метод в Европа. За изпълнението на целта д-р Капинчева си е поставила 5 логично изградени задачи, като е подбрала и подходящ дизайн за тяхното постигане.

в. Методи

Използваните методи са подходящи и включват: историографски метод – историко-медицинско изследване на КАМ методите в България чрез преглед на документи, нормативна база, публикации и научни проучвания в тази област; SWOT- анализ; количествени и качествени социологически методи - полуструктурирани интервюта и стандартни статистически методи и графичен метод за представяне на резултатите от проучванията.

Таргетната популация за изследване на приложението на хомеопатията в България е правилно подбрана - пациенти с хронични оплаквания, които са лекувани хомеопатично година или повече (общо 211 лица), подбрани от клиники на лекари-хомеопати с Европейска диплома по хомеопатия с над 20-годишен стаж, в градовете Бургас, Варна, Велико Търново и София както и родители, избрали хомеопатичния метод за лечението на децата си.

г. Резултати и обсъждане

Проучването на нормативната уредба по отношение на прилагането на КАМ в България показва, че неконвенционалните методи за благоприятно въздействие върху здравето са определени, както и кой може да ги практикува, начина им на регистрация и изискванията за дейността им (Закон за здравето).

Чрез приложения SWOT- анализ се правят правилни заключения, че КАМ присъства в българското здравеопазване, но няма пълна представа за предлаганите методи, изпълнители и потребители. Проучени са външните фактори, благоприятстващи и заплашващи разпространението и интегрирането на КАМ с конвенционалната медицина, групирани като

глобални и национални фактори. Прави добро впечатление и непредубеденото изследване и определяне на силните страни на КАМ, като се подчертава значението на холистичния и индивидуален подход. Определянето на слабите страни на КАМ очертава платформата и насоките за подобряване на възможностите за развитие на КАМ чрез предлагането на колаборативна, комуникационна и конструктивна стратегии.

Установените подробни данни за прилагането на КАМ в България показват задълбоченото отношение и подготовката на докторантката към проблемите, разглеждани в дисертационния труд.

Проучването в областта на хомеопатията, получените и анализирани резултати, доказват способността на докторантката да проведе задълбочено собствено проучване с подходящи методи и инструментариум, вкл. и прилагането на стандартизиран международен въпросник - българска версия, с добавяне на допълнителни въпроси и на тази база да очертае специфичния за страната профил на пациентите и техните нужди.

д. Изводи

Д-р Капинчева е формулирала 4 извода в дисертационния си труд, които отразяват адекватно получените резултати в анализирани групи по отношение на необходимите стратегии за развитие на КАМ, съществуващото положение и развитие на КАМ - терапиите, социално-демографския профил на пациентите, лекуващи се с хомеопатия, нивото на информираност, както и причините за избор на хомеопатията при лечение на деца. В резултат на получените данни и собствения опит на докторантката, са направени подходящи препоръки, които могат да бъдат напълно приети от съответните институционални нива по отношение на националната здравна политика, инвестирането в научни изследвания и не на последно място - в образованието.

е. Приноси

Приносите са групирани в 5 точки, от които 3 са с оригинален и 2 - с практико-приложен характер. Основните приноси са в събрания достатъчен материал, който да потвърди необходимостта от развитието и интеграцията на КАМ с конвенционалната медицина. Основният принос с практико-приложен характер е апробирането на комбинация от методи за изследване на КАМ и практически инструмент за изследване и мониториране на качеството на живот.

Към приносите бих добавила и факта, че за първи път нас се представя научна разработка, основаваща се на Регламент (ЕС) №912/2013 на Комисията и на Международната стандартна класификация – области на образованието и обучението (2013) с оглед осигуряване на международна съпоставимост на статистиката за образованието. Възприетата област на

образованието е представена като самостоятелна отделна област, с код 0917 под название „Традиционна и комплементарна медицина и терапии“ и напълно съответства на предложената тема.

3. Автореферат и публикации, свързани с труда

Авторефератът е представен на 59 стр. и отразява изложеното в дисертационния труд. Д-р И. Капинчева е представила 3 пълнотекстови публикации в престижни списания, в 2 от които е първи автор и 3 участия в научни и учебни форуми. Представените публикации надхвърлят минималните национални изисквания.

4. Заключение

Дисертационният труд на д-р И.Капинчева е първият в България, третиращ детайлно проблемите на КАМ и по-специално, приложението на хомеопатичните методи. Дава отговор на важни въпроси относно необходимостта и важността на използването на КАМ в областта на конвенционалната медицина. Притежава всички необходими качества за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“.

Убедено давам положителна оценка за присъждането на ОНС „Доктор“ на д-р Искра Станева Капинчева в област на висшето образование: 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.1 Медицина, специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията“.

09.02.2021 г.

Проф. д-р Татяна Иванова, д.м.